

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 3: Locuri de munca pentru toți

Obiectiv specific 3.7 Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil nonagricol din zona urbană

Titlul proiectului: Antreprenoriat sustenabil în mediul urban din regiunea Sud Muntenia

Contract POCU: POCU/82/3/7/104001

INTERCONDIȚIONAREA DINTRE EFICIENȚA UTILIZARE A RESURSELOR ȘI EMISIILE POLUANTE

Comisia Europeană a emis, în data de 26.01.2011, la Bruxelles, către Parlamentul European, Consiliul Europei, Comitetul Economic și Social european și Comitetul Regiunilor o comunicare cu tema “ *O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor - inițiativă emblematică a strategiei Europa 2020* ” în care se prezintă importanța utilizării eficiente a resurselor și reducerea emisiilor poluante .

Conform acestui document, **resursele naturale** sunt esențiale pentru funcționarea economiei europene și mondiale, precum și pentru calitatea vieții noastre. Aceste resurse, printre care se numără materii prime precum **combustibilii, mineralele și metalele**, dar și **produsele alimentare, solul, apa, aerul, biomasa și ecosistemele**, sunt supuse unor presiuni din ce în ce mai mari. Dacă se mențin tendințele actuale, se preconizează că, până în 2050, populația mondială va crește cu 30 %, ajungând la aproximativ 9 miliarde de persoane, iar locuitorii din țările în curs de dezvoltare și din țările cu economii emergente vor aspira, în mod legitim, la nivelurile de bunăstare și de consum existente în țările dezvoltate. Dar, din experiența ultimilor ani, se observă că utilizarea intensivă a resurselor mondiale exercită presiuni asupra planetei noastre și amenință securitatea aprovizionării. Deci menținerea modelelor actuale de utilizare a resurselor este exclusă.

În contextul acestor schimbări, utilizarea mai eficientă a resurselor va fi esențială pentru asigurarea creșterii și a ocupării forței de muncă în Europa. Această creștere a eficienței va avea drept rezultat :

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

- crearea unor oportunități economice importante;
- îmbunătățirea productivității;
- reducerea costurilor;
- stimularea competitivității.

Trebuie dezvoltate noi produse și servicii și trebuie identificate noi metode de reducere a resurselor utilizate, de reducere la minimum a cantității de deșeuri produse, de îmbunătățire a gestionării stocurilor de resurse, de modificare a modelelor de consum, de optimizare a proceselor de producție, a metodelor de gestionare și de derulare a activităților comerciale, precum și de ameliorare a logisticii.

Va fi astfel stimulată inovarea tehnologică, va fi promovată ocuparea forței de muncă în sectorul tehnologiilor ecologice, aflat în expansiune rapidă, vor fi susținute schimburile comerciale ale UE, inclusiv prin deschiderea unor noi piețe de export, iar consumatorii vor beneficia de produse mai durabile.

O utilizare mai eficientă a resurselor ne va permite să îndeplinim multe dintre obiectivele UE și va fi esențială dacă dorim să înregistrăm progrese în lupta împotriva schimbărilor climatice și în îndeplinirea obiectivului nostru de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră din UE de la 80 la 95 % până în 2050. Această utilizare mai eficientă a resurselor este necesară pentru:

- protejarea resurselor ecologice prețioase și a serviciilor pe care le oferă,
- menținerea calității vieții generațiilor prezente și viitoare.
- asigurarea solidității și viabilității sectorului agricol și a sectorului pescuitului,
- reducerea insecurității alimentare din țările în curs de dezvoltare

Prin reducerea dependenței Europei de combustibilii și de materiile prime care sunt din ce în ce mai puține, utilizarea mai eficientă a resurselor poate contribui, de asemenea, la îmbunătățirea securității aprovizionării cu materii prime și la creșterea rezistenței economiei UE în fața viitoarelor creșteri ale prețurilor energiei și ale mărfurilor la nivel mondial.

STRATEGIA EUROPA 2020 ȘI INIȚIATIVA „O EUROPĂ EFICIENTĂ DIN PUNCTUL DE VEDERE AL UTILIZĂRII RESURSELOR”

Pentru a beneficia de avantajele pe care le oferă o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de dioxid de carbon, trebuie îndeplinite trei condiții:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

1. să întreprindem măsuri coordonate în numeroase domenii de politică, iar aceste măsuri trebuie să beneficieze de vizibilitate și de sprijin politic;
2. să acționăm urgent, având în vedere că investițiile se derulează pe perioade lungi.
3. *să le oferim consumatorilor posibilitatea de a adopta un consum eficient din punctul de vedere al resurselor, să favorizăm inovarea continuă și să garantăm că nu se pierd creșterile de eficiență.*

Statele membre și instituțiile UE cooperează în vederea coordonării acțiunilor menite să realizeze reformele structurale necesare.

Această inițiativă vizează crearea unui cadru de politici menit să sprijine tranziția către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de dioxid de carbon, care să ne ajute:

- să stimulăm performanțele economice, utilizând, în același timp, mai puține resurse;
- să identificăm și să creăm noi posibilități de creștere economică și de stimulare a inovării și să consolidăm competitivitatea UE;
- să asigurăm securitatea aprovizionării cu resurse esențiale;
- să combatem schimbările climatice și să limităm impactul utilizării resurselor asupra mediului.

Pentru a avea o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, trebuie să realizăm progrese tehnologice, să aducem modificări majore sistemelor energetice, industriale, agricole și de transport și să ne schimbăm obiceiurile de producție și de consum.

Pentru a oferi întreprinderilor securitatea juridică de care au nevoie în prezent pentru a face investiții și pentru a se asigura faptul că generațiile viitoare vor beneficia de pe urma unor investiții inteligente, trebuie să întreprindem imediat acțiuni, în baza unui cadru de reglementare care să ofere stabilitate pe termen lung. Utilizarea mai eficientă a resurselor va permite, de asemenea, menținerea sub control a costurilor prin reducerea consumului de materii prime și de energie, stimulând astfel competitivitatea.

UE a arătat deja că resursele pot fi utilizate în mod mai eficient. Reciclarea a început să devină o practică obișnuită pentru întreprinderile și gospodăriile din UE. Din 1990, s-au redus emisiile de gaze cu efect de seră cu peste 10 %, în condițiile în care economiile au înregistrat o creștere de aproximativ 40 %. Ne reducem dependența de combustibilii fosili prin creșterea eficienței energetice și prin dezvoltarea unor soluții alternative..

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Această inițiativă va contribui la construirea unei abordări strategice globale, care va garanta că acțiunile concrete deja decise pentru 2020 vor contribui la îndeplinirea obiectivelor pe termen mai lung fixate pentru 2050 și că se vor lua și alte măsuri adecvate pentru a ne îndeplini obiectivele. Abordarea complexă necesară pentru construirea unei Europe eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor este posibilă doar în contextul unei combinații de politici care să optimizeze sinergiile și să gestioneze soluțiile decompromis între diferite domenii și politici.

Iată câteva exemple tipice de sinergii:

- locurile de muncă create în sectoare legate de creșterea durabilă sunt, adesea, mai sigure, oferind mai multe perspective de export și de creare de valoare economică
- măsurile de combatere a schimbărilor climatice și eficacitatea energetică pot genera o creștere a securității energetice și o scădere a vulnerabilității la șocurile petroliere;
- tehnologiile cu emisii reduse de dioxid de carbon contribuie la reducerea nivelului de emisii și, adesea, au efecte pozitive asupra calității aerului, a zgomotului ambiant și a sănătății publice;
- taxele și subvențiile pentru energie sau pentru alte resurse pot fi folosite atât pentru a încuraja un consum mai scăzut și mai eficient, cât și pentru a contribui la restructurarea finanțelor publice, prin reducerea impozitelor pe veniturile salariale, o condiție favorabilă creării de locuri de muncă și creșterii economice;
- creșterea ratelor de reciclare va duce la scăderea presiunii asupra cererii de materii prime de bază, va contribui la reutilizarea materialelor prețioase, care altfel s-ar pierde, și va reduce consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră care rezultă în urma operațiunilor de extracție și de prelucrare;
- îmbunătățirea designului produselor poate duce la scăderea cererii de energie și de materii prime, poate contribui la creșterea durabilității și a nivelului de reciclare a acestora, favorizează, de asemenea, inovarea, creând noi oportunități de afaceri și noi locuri de muncă;
- utilizarea mai eficientă a energiei duce, într-o primă etapă, la scăderea necesarului de energie, dar și a necesarului de infrastructură, ceea ce atenuează presiunea exercitată asupra resurselor terestre. De exemplu, scăderea consumului energetic al UE cu 1 % ar însemna că am putea renunța la echivalentul a 50 de centrale pe cărbune sau a 25 000 de turbine eoliene.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Politicile privind utilizarea eficientă a resurselor trebuie să gestioneze în mod eficient soluțiile de compromis rezultate. Pentru a face alegerile potrivite atât în prezent, cât și pe termen mai lung, trebuie să luăm în considerare întregul ciclu de utilizare a resurselor, inclusiv lanțul valoric și compromisurile între diferitele priorități. Având la dispoziție informațiile necesare pentru a evalua diferitele opțiuni, factorii de decizie vor putea hotărâi care sunt aspectele asupra cărora își vor îndrepta eforturile.

Iată câteva exemple în acest sens:

- acțiunile menite să reducă unilateral emisiile de gaze cu efect de seră la nivel național pot avea repercusiuni asupra competitivității sectoarelor industriale mari consumatoare de energie și, dacă nu se aplică în continuare măsuri corective, pot duce la delocalizarea producției, precum și a emisiilor de gaze cu efect de seră și a forței de muncă asociate acestora;
- procesele de producție „just-in-time” (exact la momentul potrivit) necesită mai puțină energie pentru a stoca produsele în depozite, însă pot genera o creștere a nevoilor de transport. Același lucru poate fi valabil și în cazul colectării și reciclării deșeurilor;
- folosirea vehiculelor ecologice permite reducerea consumului de combustibili fosili, dar duce la creșterea cererii de energie electrică și de anumite materii prime, dintre care unele fac obiectul unor restricții de aprovizionare și sunt concentrate într-un număr mic de zone geografice (de exemplu, elementele rare din scoarța terestră folosite pentru componentele electronice și pentru pilele de combustie și litiul, folosit pentru baterii);
- terenul folosit pentru a produce alimente poate intra în concurență cu terenul folosit pentru a produce energie, iar ambele pot fi în concurență cu terenul care contribuie la păstrarea biodiversității sau care furnizează servicii ecosistemice, cum ar absorbția dioxidului de carbon din atmosferă;
- materialele care izolează mai bine pot reduce semnificativ cantitatea de energie necesară pentru a încălzi o clădire, dar producerea acestora ar putea necesita mai multă energie;
- extinderea producției de energie nucleare poate reduce emisiile de dioxid de carbon, dar necesită consolidarea suplimentară a siguranței nucleare, a gestionării deșeurilor și a neproliferării;
- desalinizarea poate constitui o soluție la problema aprovizionării cu apă, dar ar putea genera o creștere a consumului de combustibili fosili și a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

COMPONENTE NECESARE PENTRU ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR

Principalele componente pe termen lung în cadrul inițiativei **O EUROPĂ EFICIENTĂ DIN PUNCTUL DE VEDERE AL UTILIZĂRII RESURSELOR** trebuie :

- să prezinte măsurile pe care trebuie să le întreprindă UE pentru ca, în 2050, să aibă o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, reducând emisiile de gaze cu efect de seră cu 80-95 % în cadrul eforturilor de combatere a schimbărilor climatice întreprinse la nivel mondial, ameliorând, în același timp, securitatea energetică și promovând creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă;
- să analizeze modul în care UE poate crea, până în 2050, un sistem energetic cu emisii reduse de dioxid de carbon, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, sigur și competitiv. Acest lucru ar trebui să le ofere investitorilor, cercetătorilor, factorilor de decizie și entităților de reglementare siguranța de care au nevoie;
- să prezinte un sistem de transport cu emisii reduse de dioxid de carbon, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, sigur și competitiv, care să fie implementat până în 2050 și care să elimine toate obstacolele existente pe piața internă a transporturilor, să favorizeze tehnologiile nepoluante și să asigure modernizarea rețelelor de transport;
- să definească obiective pe termen mediu și lung, precum și mijloace care să permită îndeplinirea acestora, principalul scop fiind decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor și de impactul acesteia asupra mediului.

Măsurile pe termen mediu ar trebui să corespundă acestui cadru pe termen lung. Au fost identificate o serie de astfel de măsuri, printre care se numără:

- ✓ un plan european privind utilizarea eficientă a energiei pentru 2020, care va identifica măsurile menite să asigure economii de energie de 20 % în toate sectoarele și care va fi urmat de o legislație care să garanteze eficacitatea energetică și economiile de energie;
- ✓ propuneri de reformare a politicii agricole comune, a politicii comune în domeniul pescuitului, a politicii de coeziune, a infrastructurii energetice și a rețelelor transeuropene de transport în cadrul următorului buget al UE, pentru a alinia aceste domenii la cerințele unei economii eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de dioxid de carbon;

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

- ✓ o nouă strategie UE privind biodiversitatea, pentru 2020, care să pună capăt pierderii diversității și să asigure restaurarea biodiversității și a serviciilor ecosistemice, având în vedere presiunile exercitate asupra ecosistemelor;
- ✓ măsuri care să abordeze provocările existente în ceea ce privește piețele de mărfuri și materiile prime și care, printre altele, să evalueze periodic situația materiilor prime esențiale și să definească o politică comercială menită să asigure aprovizionarea durabilă cu materii prime de pe piețele mondiale. Aceste măsuri vor permite asigurarea coerenței între politica UE privind materiile prime și politica externă a UE, inclusiv promovarea bunei guvernante, transparența activităților și crearea de valoare adăugată locală în țările în curs de dezvoltare.

Acest lucru va promova extracția, reciclarea, cercetarea, inovarea și soluțiile alternative în cadrul UE;

- ✓ o strategie menită să transforme Europa într-o „economie circulară”, bazată pe o cultură a reciclării, care să ducă la reducerea cantității de deșuri produse și care să folosească deșeurile drept resursă;
- ✓ adoptarea rapidă a unor măsuri privind adaptarea la schimbările climatice pentru a minimiza pericolele care planează asupra ecosistemelor și a sănătății umane, pentru a susține dezvoltarea economică și pentru a ne adapta infrastructurile, astfel încât să putem rezista modificărilor inevitabile ale climei;
- ✓ o politică în domeniul apei care să acorde prioritate măsurilor de economisire a apei și unei utilizări mai eficiente a acesteia, pentru a garanta că apa este disponibilă în cantitate suficientă, este de bună calitate, este utilizată în mod durabil și necesită resurse minime și, în final, are o calitate acceptabilă atunci când se întoarce în natură.

Exemple concrete de acțiuni în desfășurare la nivelul UE

- ❖ Dintr-o analiză efectuată de Oficiul European de Brevete și de Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu rezultă că, de la adoptarea protocolului de la Kyoto, în 1997, rata brevetelor eliberate pentru tehnologii energetice nepoluante a depășit cu mult rata brevetelor pentru tehnologii energetice fosile.
- ❖ La nivelul UE, pachetul privind clima și energia a intrat într-o nouă etapă: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin fixarea prețurilor la nivelul potrivit, definirea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

unor obiective pentru a orienta acțiunile viitoare, promovarea noilor tehnologii și diversificarea aprovizionării cu energie. Schema UE de comercializare a certificatelor de emisii reprezintă un exemplu privind modul în care pot fi mobilizate forțele pieței pentru a utiliza resursele într-un mod mai eficient.

- ❖ Prețurile dioxidului de carbon rezultate, care internalizează costurile resurselor cu conținut important de dioxid de carbon, favorizează inovarea și creează oportunități de creștere în viitor.
- ❖ În 2008, UE a revizuit cadrul juridic privind deșeurile pe baza întregului ciclu de viață al produselor, din momentul producerii, până în momentul eliminării acestora, punând accentul pe prevenire, reutilizare, reciclare și recuperare („ierarhia deșeurilor”).
- ❖ Statele membre trebuie să pregătească planuri de gestionare a deșeurilor în funcție de tip, cantitate și sursă, precum și de sistemele de colectare. De asemenea, statele membre trebuie să elaboreze planuri de prevenire în materie de deșeuri, pentru a decupla creșterea economică de producerea de deșeuri.

O mai bună gestionare a deșeurilor ar putea reduce semnificativ emisiile de CO₂.

- De exemplu, în fiecare an, UE aruncă deșeuri reciclabile, cum ar fi hârtia, sticla, plasticul, aluminiul și oțelul, în valoare de 5,25 miliarde EUR. Dacă aceste deșeuri ar fi reciclate, s-ar putea evita, anual, producerea a 148 de milioane de tone de CO₂.
- Dacă deșeurile municipale ar fi gestionate mai bine, s-ar evita producerea a 92 de milioane de tone de gaze cu efect de seră în 2020, comparativ cu 1995.
- În Europa s-ar crea peste 500000 de locuri de muncă dacă statele membre ar recicla 70 % din deșeurile pe care le produc.
- ❖ În ceea ce privește eficacitatea energetică, se preconizează că primele nouă măsuri adoptate în cadrul Directivei privind proiectarea ecologică vor reduce consumul cu aproximativ 340 TWh până în 2020, adică echivalentul a energiei produse de 77 de centrale electrice obișnuite. Se preconizează că Directiva revizuită privind performanța energetică a clădirilor, care a intrat în vigoare în iulie 2010, va duce la o scădere cu aproximativ 5 % a consumului final de energie la nivelul UE până în 2020. Și alte politici ale UE, în special accesul la finanțare pentru îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul fondurilor structurale și al Fondului de coeziune, au rezultate pozitive.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

De multe ori, din cauza faptului că nu sunt disponibile informațiile referitoare la adevăratele costuri de consum pe care le suportă societatea, resursele sunt folosite ineficient, întreprinderile și persoanele fizice fiind în imposibilitatea de a-și adapta comportamentul în mod corespunzător. Măsurile de politică menite să ducă la o utilizare mai eficientă a resurselor și la o mai mare competitivitate economică, în general, trebuie să pună mai mult accentul pe fixarea prețurilor la un nivel corect și pe creșterea transparenței pentru consumatori, de exemplu în domeniile transporturilor, energiei și consumului de apă, astfel încât prețurile să reflecte costurile totale ale utilizării resurselor de către societate (de exemplu, în ceea ce privește mediul și sănătatea) și să nu genereze măsuri de stimulare cu efecte egative. În acest context, tehnologiile informației și comunicațiilor pot juca un rol decisiv, de exemplu prin sistemele inteligente de măsurare a consumului de energie.

În plus, la nivelul Uniunii Europene, vor trebui acordate ajutoare publice coordonate pentru cercetare și dezvoltare, precum și pentru inovare, pentru a genera o creștere disponibilității și a performanței tehnologiilor necesare.

Întocmit: Responsabil promovare tehnologii curate Ștefănescu Ramona Maria

Surse:

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor: *O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor - inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020*

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor: *Realizarea obiectivelor privind mobilitatea cu emisii scăzute*